

26.3.1946 – ליל וינגייט

בלילה שבין ה-25 ל-26 במרץ 1946, תוכננה פעולה שבמסגרתה הגיעו 248 מעפילים מאוניית המעפילים "אורד וינגייט". הורדת המעפילים תוכננה להתקיים בחופי תל אביב בהנחה שבסיוע התושבים, יהיה אפשר למנוע את לכידת המעפילים ע"י הבריטים. תל אביב נבחרה ליעד הפעולה, מכיוון שבחודשים הראשונים של שנת 1946 נתפסו שלוש אוניות מעפילים בזו אחר זו בחופי נהרייה, קיסריה ושפיים שהיו נתונים לפיקוח בריטי. הפעולה נועדה להדגיש כי המאבק בתחומי ההתיישבות וההעפלה נמשך, למרות השעיית ההתקפות הצבאיות לרגל ביקורה של הוועדה האנגלו-אמריקאית בארץ.

שם הקוד לפעולה היה: "מבצע נחשון". במבצע זה נטלו חלק אנשי פלמ"ח וחברי ההגנה. בראש המטה המיוחד שהוקם לצורך הפעולה עמד יצחק שדה. מבחינת ריכוז הכוחות והיקף הפעולה היה זה המבצע המתוכנן הגדול ביותר של 'תנועת המרי'.

בשעה 22:00 כל הכוחות היו ערוכים במקומותיהם. אך בדיוק באותה העת החלו יחידות שיטור בריטיות להיקלע למחסומים ולהיתקל בחוליות אנשי ההגנה ופלמ"ח. במקומות אלו החלו להתפתח קרבות ירי, אשר באחד מהן נהרגה ברכה פולד, חברת פלמ"ח בת 19, שהייתה מפקדת של אחת החוליות במבצע. בנוסף למותה, שלושה מחבריה לחוליה נתפסו ונאסרו.

באותו לילה נאסרו על-ידי הבריטים עוד 28 אנשים שהשתתפו במבצע, אך רובם שוחררו כעבור זמן קצר. בסביבות השעה 02:00 התברר שאוניית המעפילים נלכדה על-ידי הבריטים במרחק רב מחופי תל-אביב. אנשי ההגנה קיבלו פקודה לפנות את עמדותיהם ולהסתיר את הנשק בסליקים. מטרת המבצע לא הושגה, על-אף ההכנות המרובות.

לכאורה, "ליל וינגייט" היה כישלון חרוץ, אך למרות הכל- הוא היה אפקטיבי ביחסי הציבור של תנועת המרי. הודות לאותו המבצע, הוגבר החלק הגלוי של המאבק נגד הבריטים ותל אביב הפכה למרכז המחאה הגלויה נגד הספר הלבן. הלווייתה של ברכה פולד, למחרת, הפכה להפגנת מחאה ענקית נגד מדיניות הבריטים להגבלת העלייה לארץ ישראל

